

इयत्ता १ ते १० वी मध्ये शिकत असणा-या इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : शिष्यवृत्ती-२०१८/प्र.क्र.४८/ शिक्षण
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक: २७ मे, २०१९

वाचा: सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक No.११०१४/०१/२०१७-BC-1, दिनांक २४ नोव्हेंबर २०१७.

प्रस्तावना :-

इतर मागासवर्ग प्रवर्गातील गरीब कुटूंबातील अनेक मुलांना त्यांच्या पालकांच्या पारंपारिक व्यवसायामध्ये मदत करावी लागते. अशी गरीब कुटूंबातील मुले शाळेत नियमितपणे जावू शकत नाही. त्यामुळे अशा इतर मागासवर्ग प्रवर्गातील गरीब कुटूंबातील मुलांमध्ये शिक्षणाचा प्रसार होण्याच्या दृष्टीने केंद्र शासनाने भारत सरकारची मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना सन १९९८-९९ पासून सुरु केलेली आहे. सदरची योजना सन २०१७-१८ या वर्षापासून सुधारित करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार सदर योजना राज्यात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनाची इयत्ता १ ली ते १० वी मध्ये शिकत असणा-या इतर मागासवर्ग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी सुरु असलेली भारत सरकार मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना राज्यातील इयत्ता १ ली ते १० वी मध्ये शिकत असणा-या इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अ. सदर योजनेअंतर्गत शिष्यवृत्ती व इतर अनुदानाचे दर पुढील प्रमाणे राहतील.

अ.क्र.	योजना	अनिवासी इयत्ता १ ते १० वी	निवासी इयत्ता ३ री ते १० मध्ये
१	शिष्यवृत्तीचे दर (प्रतिमाह १०महिऱ्यांकरिता)	रुपये १००/-	रुपये ५००/-
२	तदर्थ अनुदान (वार्षिक)	रुपये ५००/-	रुपये ५००/-

ब. सदर शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत अटी व शर्ती पुढील प्रमाणे राहतील.

- या शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ शासनाच्या मान्यता प्राप्त शाळेत शिकत असणाऱ्या विद्यार्थ्यांस अनुज्ञेय राहिल.
- शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या उत्पन्नाची मर्यादा रुपये २.५० लक्ष वार्षिक इतकी राहिल.
- विद्यार्थी अनुर्तीर्ण झाल्यास शिष्यवृत्तीचा लाभ बंद करण्यात येईल. (अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये सक्षम प्राधिका-यांनी अपरिहार्य कारण नमूद केले असेल त्या व्यतिरिक्त)

४. शिष्यवृत्ती मिळणेसाठी विद्यार्थ्यांने तो शिकत असलेल्या शाळेमार्फत संबंधित जिल्हयाच्या जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी , जिल्हा परिषद यांचेकडे अर्ज करणे आवश्यक राहिल.
५. या योजनेचा लाभ घेणा-या विद्यार्थ्यांस अन्य मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेता येणार नाही.
६. या योजनेची अंमलबजावणी ही जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी ,जिल्हा परिषद व समाज कल्याणअधिकारी (वर्ग-२) बृहमुंबई यांचे मार्फत करण्यात येईल.
७. या योजनेकरीता राज्यस्तरावर सह संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग,पुणे यांना आणि जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी ,जिल्हा परिषद व समाज कल्याण अधिकारी (वर्ग-२) बृहमुंबई यांना तक्रार निवारण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
८. सदर योजनेअंतर्गत शिष्यवृत्तीची रक्कम वितरीत करतांना संगणकीय व्यवस्थापन प्रणाली वापरण्यात यावी.
९. शिष्यवृत्तीची रक्कम संबंधित विद्यार्थ्यांने शाळेत प्रवेश घेतलेल्या दिनांकापासून ते शाळा सोडल्याच्या दिनांकापर्यन्त दिर्घ मुदतीची सुट्टी वगळता शैक्षणिक वर्षातील १० महिन्यासाठी लागू राहिल. (ज्या विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक वर्षात उशिरा प्रवेश घेतला असेल किंवा शैक्षणिक वर्ष पूर्ण होण्यापुर्वी शाळा सोडली असेल असे विद्यार्थी वगळता)
१०. एकदा मंजूर झालेल्या शिष्यवृत्तीचे पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये नुतनीकरण करण्यात येईल. तथापि, मागील शैक्षणिक वर्षामध्ये विद्यार्थ्यांची उपस्थिती किमान ६०% नियमित उपस्थिती असणे अनिवार्य राहिल.
११. शिष्यवृत्तीची मंजूर रक्कम विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर जमा करण्यात येईल.
वरील अटी व शर्तीप्रमाणेच केंद्र शासनाच्या दि २४.११.२०१७ च्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनांमध्ये नमूद केलेल्या अन्य सर्व अटी व शर्ती या योजनेस लागू राहतील.

सदर योजने करीता आवश्यक निधी केंद्र हिस्सा ५० टक्के व राज्य हिस्सा ५० टक्के असा राहिल. ही योजना केंद्र शासनाची मर्यादित निधी (Limited Fund) योजना आहे. प्रत्येक आर्थिक वर्षामध्ये केंद्र शासनाकडून राज्यासाठी प्राप्त होणारे केंद्रीय अर्थ सहाय्य (National Allocation) आणि राज्याचा समरुप हिस्सा या करीता आवश्यक तरतुद सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षापासुन राज्याच्या वार्षिक योजनेअंतर्गत राज्याच्या अर्थासंकल्पात करण्यात येईल.

सदर योजनेकरिता होणारा खर्च २२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण, ०३, मागासवर्गाचे कल्याण, २७७, शिक्षण, ०२ शिष्यवृत्त्या विद्यावेतने, १४, इतर मागासवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिक पूर्व शिष्यवृत्ती केंद्र पुरस्कृत योजना (केंद्र हिस्सा ५०%), (२२२५९७४), २२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण, ०३, मागासवर्गाचे कल्याण, २७७, शिक्षण, ०२, शिष्यवृत्त्या विद्यावेतने, १५, इतर मागासवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिक पूर्व शिष्यवृत्ती केंद्र पुरस्कृत योजना (राज्य हिस्सा ५०%) (२२२५९८३) या लेखाशिर्षामधून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०५२८१२३५३३८०२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रविद्र गुरव)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. राज्यमंत्री, (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद, विधानभवन, मुंबई
७. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान सभा, विधानभवन, मुंबई
८. सर्व प्रशासनिक विभागाचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई
९. सर्व सन्माननीय विधान परिषद व विधानसभा सदस्य
१०. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे
११. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
१२. आयुक्त, कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१३. आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१४. आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१५. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे
१६. संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१७. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१८. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१९. संचालक, माहिती तंत्रज्ञान, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२०. संचालक, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२१. संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२२. कुल सचिव, सर्व कृषी/ अकृषी विद्यापीठे
२३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
२४. सर्व जिल्हाधिकारी
२५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/ नागपूर

२६. महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/ नागपूर
२७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२८. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
२९. निवडनस्ती (शिक्षण).